

MINISTERUL CULTURII

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ DÂMBOVIȚA

Târgoviște, Piața Tricolorului nr.1, Telefon : 0245612617, e-mail : djcdambovita@gmail.com

Nr. 1914/13.12.2023

Către

INSTITUȚIA PREFECTULUI - JUDEȚUL DÂMBOVIȚA

Ca urmare a Adresei dumneavoastră nr. 336/06.12.2023, vă înaintăm „**Informarea privind principalele activități desfășurate de Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița în cursul anului 2023**”.

Cu stimă,

**Director executiv,
Radu Alexandru**

MINISTERUL CULTURII

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ DÂMBOVIȚA

Târgoviște, Piața Tricolorului nr.1, Telefon : 0245612617,e-mail : djcdambovita@gmail.com

INFORMARE

PRIVIND PRINCIPALELE ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE DE DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ DÂMBOVIȚA ÎN CURSUL ANULUI 2023

Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița nu este un operator cultural, așa cum este des percepută, ci un serviciu public deconcentrat al Ministerului Culturii care își desfășoară activitatea în baza H.G.90/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Culturii, cu completările și modificările ulterioare.

În vederea transunerii și implementării politicilor culturale naționale la nivel local, și în anul 2023, Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița a continuat să-și desfășoare activitatea în vederea realizării condițiilor pentru protejarea patrimoniului cultural județean și național.

Obiectivele realizate de D.J.C Dâmbovița cuprind acțiuni legate de emiterea de acte administrative (avize, obligații de folosință a monumentelor istorice, petiții, adrese, înștiințări, rapoarte, informări, date statistice, sinteze, analize etc.), de respectarea prevederilor legale referitoare la protejarea monumentelor istorice de către deținătorii cu orice titlu, precum și de către cei care execută lucrări la monumentele istorice sau în zonele de protecție a acestora.

Informativ, precizăm că județul Dâmbovița se află pe locul al - IV lea în țară ca număr de monumente istorice, Lista Monumentelor Istorice cuprinzând în prezent 1237 de monumente istorice, împărțite astfel :

- I. SITURI ȘI AȘEZĂRI ARHEOLOGICE:** - 456 (Grupa A - 86, Grupa B – 370);
- II. MONUMENTE DE ARHITECTURA:** - 694 (Grupa A – 139, Grupa B – 556);
- III. MONUMENTE DE FOR PUBLIC:** - 14 (Grupa A – 5, Grupa B – 9);
- IV. MONUMENTE FUNERARE:** - 73 (Grupa A – 54, Grupa B – 19).

În conformitate cu prevederile art. 23, alin.1 din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, republicată orice intervenție asupra unui monument istoric sau în zona de protecție a acestuia se realizează numai în baza și cu respectarea Avizului de specialitate emis de Ministerului Culturii sau de Direcția Județeană pentru Cultură în calitate de serviciu deconcentrat al acestuia.

În acest sens, în cursul anului 2023 – până în luna decembrie, din documentațiile înregistrate, 245 au fost transmise către Comisia Zonală sau Națională a Monumentelor Istorice în vederea analizării și eliberării Avizului de specialitate pentru obținerea autorizațiilor de construire/desființare; în urma transmiterii documentațiilor către comisiile

de specialitate au fost emise de către DJC Dâmbovița 191 avize (187 zona de protecție/zona protejată + 4 pentru intervenții pe monument), contravaloarea taxei de avizare fiind de 238.354 lei; 13 avize (4 zona de protecție/zona protejată + 9 pentru intervenții pe monument) au fost emise de ministerul de resort (documentații analizate de CNMI), fără a fi încasată contravaloarea taxei de avizare. 41 documentatii sunt încă în analiză sau au fost returnate pentru completări.

Comparativ cu anul 2022, se constată o mentinere a numărului solicitărilor de eliberare a avizului de specialitate și a sumelor încasate pentru eliberarea acestora, însă o scădere a numărului avizelor eliberate și o creștere a documentatiilor returnate pentru completare, în perioada similară a anului trecut fiind eliberate 246 de avize de specialitate a căror contravaloare a fost de 239.546 lei. Explicația privind numărul mai mic de avize eliberate și numărul mare de documentatii returnate pentru completări este aceea că, în cursul anului 2023 la sediul instituției au fost depuse documentatii complexe, finanțate din Planul National de Redresare și Reziliență, care au necesitat și necesită un timp mai mare de analiză în comisiile de specialitate.

În cursul anului 2023, la sediul Direcției Județene pentru Cultură Dâmbovița au fost depuse 151 de înștiințări privind intenția de vânzare a unui imobil monument istoric, în zonă protejată istoric sau în ansambluri/situri istorice; în consecință, pentru monumentele istorice de grupa B au fost emise 26 decizii de neexercitare a dreptului de preemțiune de către instituția noastră; în cazul monumentelor istorice/părți din ansambluri/situri istorice de grupa A au fost emise 31 de decizii de neexercitare a dreptului de preemțiune al statului prin Ministerului Culturii. Restul de 94 au fost negații privind derularea procedurii.

Comparativ cu anul 2022, se constată o creștere a numărului de solicitări privind intenția de vânzare a unui imobil monument istoric, în zonă protejată istoric sau în ansambluri/situri istorice, la fel ca și în cazul derularii procedurii privind exercitarea dreptului de preemțiune (în anul 2022 – 139 solicitări, 36 decizii de neexercitare pentru monumentele de grupa A, 19 pentru monumentele de grupa B, 84 diferența negații pe procedură).

Nici în anul 2023 nu au existat cazuri de exercitare efectivă a dreptului de preemțiune al statului prin Ministerului Culturii sau prin Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița, adică de preluare a vreunui obiectiv prin această procedură.

În cursul anului 2023 au fost avizate Planurile de Urbanism General ale comunelor Morteni, Lucieni, Produlești. Au fost delimitate și marcate în coordonate Stereo 70 toate obiectivele de patrimoniu - monumentele istorice/situri arheologice din aceste unitati administrativ teritoriale dar și din Municipiul Târgoviște și comunele Lunguletu și Ulmi - unități administrativ teritoriale ale căror Planuri de Urbanism General sunt în curs de avizare sau pe circuitul de redactare a avizului. Referitor la Planul de Urbanism General al Municipiului Târgoviște, subliniem faptul ca PUG-ul actual datează din anul 1998 (fiind probabil cel mai vechi din județ) și că, împreună cu PUG-ul, se analizează și PUZ-ul pentru **Fortificațiile medievale ale orașului Târgoviște (Șanțul de Apărare și Valul Cetății)**.

Referitor la Planurile de Urbanism General întâmpinăm în continuare dificultati la realizarea studiului arheologic întrucât cercetarea arheologica de teren se poate realiza cel mai eficient în perioada în care nu sunt răsărite culturile agricole dar personalul de

specialitate (CNMCD Târgoviște) este insuficient pentru realizarea acestor studii, iar edilii, nu de putine ori sunt reticenți în a întocmi în avans aceste studii de specialitate.

În vederea protejării patrimoniului arheologic, în anul 2023 au fost analizate 40 documentații depuse de diverși agenți economici din județul Dâmbovița care au ca obiect de activitate exploatarea agregatelor minerale. În acest caz, Avizele de specialitate au fost necesare întrucât agenții economici în cauză (în principal balastiere) au efectuat săpături în zone ce pot avea patrimoniu arheologic (zone de protecție ale siturilor arheologice – categorii de monumente istorice).

Comparativ cu anul 2022 se constată o creștere semnificativă a solicitărilor privind obținerea avizului de specialitate în vederea exploatării de agregate minerale, în perioada similară a anului trecut fiind înregistrate 16 de solicitări.

În domeniul patrimoniului arheologic, în cursul anului 2023, a fost înregistrate 8 înștiințări privind descoperiri arheologice întâmplătoare la nivelul județului Dâmbovița(cu ajutorul detectoarelor de metale):

- două descoperiri pe teritoriul administrativ al orasului Răcari – unelte si arme din din fier;
- una descoperire, pe teritoriul administrativ al comunei Butimanu reprezentând unelte si arme din din fier;
- una descoperire, pe teritoriul administrativ al comunei Brănești reprezentând monede din argint;
- una descoperire, pe teritoriul administrativ al comunei Tărtășești, reprezentând inel de buclă din aur;
- una descoperire, pe teritoriul administrativ al comunei Nucet reprezentând inel din metal bronz;
- una descoperire, pe teritoriul administrativ al comunei Crevedia reprezentând posibil oglindă romana;

Locul descoperirilor a fost identificat, împreună cu deținătorii detectoarelor de metale, reprezentanții Complexului Național Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște, ai Inspectoratului județean de Poliție Dâmbovița si a fost delimitat conform legislației în vigoare, urmând sa se desfășoare activități specifice de cercetare arheologică. Bunurile mobile descoperite au fost supuse unor operațiuni de conservare/restaurare în cadrul laboratoarelor CNMCD Târgoviște, ținând cont de starea de degradare în care se aflau aceste vestigii, stare de degradare care s-ar fi accelerat ireversibil la expunerea într-un mediu necontrolat.

Întrucât Ministerul Culturii nu considera descoperirile realizate cu ajutorul detectoarelor de metale ca fiind descoperiri arheologice întâmplătoare, nu acorda descoperitorilor recompensa prevăzută de legislație, motiv pentru care descoperitorii au solicitat în instanță acordarea recompensei, în cursul anului 2023 fiind în derulare un astfel de proces (în anul 2022, instituția noastră a câștigat un proces și unul l-a pierdut în faza de recurs (în prima instanță instituția noastră a avut câștig de cauză).

Ca urmare a înștiințărilor transmise de instituțiile muzeale privind activitățile de supraveghere/cercetare arheologică, au fost efectuate 8 verificări, constatându-se respectarea standardelor și procedurilor arheologice.

Referitor la obiectivele monument istoric din **Programul Național de Restaurare 2023** (PNR), în acest program, în vederea atribuirii de fonduri neramburasabile din partea Ministerului Culturii:

- ❖ instituția noastră a solicitat insistent Institutului Național al Patrimoniului alocarea de fonduri pentru **Biserica „Nașterea Domnului”**, din satul Săcuieni, comuna Gura Ocniței, obiectiv care a fost finanțat prin Programul Național de Restaurare din anii anteriori însă, din diverse motive, contractul cu constructorul a fost reziliat și de mai bine de doi ani lucrările erau oprite. Pentru acest obiectiv, în anul 2023 a fost întocmită și avizată documentația de reabilitare/consolidare faza DALI, atât în Comisia Zonală a Monumentelor Istorice cât și în Comisia Națională a Monumentelor Istorice – Secțiunea Tehnică, Arhitectură, Inginerie; în prezent se lucrează pentru întocmirea documentației faza DTAC/PT, în vederea obținerii Autorizației de Construire și reluării lucrărilor întrerupte anterior;
- ❖ pentru obiectivul **Poarta Vânătorilor** din Târgoviște, lucrările de restaurare, consolidare și punere în valoare au fost demarate și sunt în desfășurare;
- ❖ pentru obiectivul **Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”**, sat Bădulești, comuna Crângurile, a fost emis Ordinul de începere a lucrărilor finanțate prin programul Național de Restaurare;
- ❖ a fost propusă introducerea în PNR a monumentului istoric Casa, din Targoviste, strada Poet Grigore Alexandrescu, nr.11, monument istoric aflat in stare precolaps.

În cursul anului 2022, a fost verificată starea de conservare a unor obiective monument istoric din localitățile: Găești (Casa) și Butimanu (Casa Mioara Călin, Casa Elena Dincescu). În cazul verificărilor efectuate la monumentul istoric din orașul Găești au fost constatate intervenții neautorizate/neavizate, motiv pentru care documentația a fost transmisă Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovita, pentru verificări, potrivit competențelor. De asemenea, a fost transmisă Inspectoratului de Poliție Județean Dâmbovita și o verificare privind desființarea în regim de urgență a unei construcții tot din orașul Gaesti, în zona de protecție a monumentelor istorice.

Referitor la patrimoniul cultural mobil, a fost continuată seria de verificări a colecțiilor muzeale din mediul rural în comunele Malu cu Flori și Valea Lungă.

În urma verificărilor s-a constatat că punctele muzeale reprezintă în principal mici colecții școlare, în care sunt expuse bunuri fără valoare deosebită, donate de localnici, iar în unele localități aceste puncte muzeale nu au existat niciodată. S-au dispus măsuri de verificare a susceptibilității bunurilor de a face parte din patrimoniul cultural național și de asigurare a microclimatului corespunzător în sălile de expoziție, din păcate, din lipsa resurselor, unele dintre punctele muzeale locale au ales să renunțe la acestea și să restituie către donatori bunurile primite. Precizăm că potrivit legislației în vigoare, colecțiile publice/punctele muzeale trebuie să dispună de: sediu propriu, buget și organigramă, program expozițional.

De asemenea, au fost verificate depozitele de Ceramică restaurată, Textile etnografice și Artă decorativă/ Cult religios (ultimul aflat în amenajare) din cadrul Complexului Național

Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște. S-a constatat că bunurile erau depozitate corespunzător, că parametri microclimatului erau masurați și înregistrați de termohidrometre. S-au emis recomandări în vederea selectării de bunuri care să fie expertizate potrivit criteriilor generale de clasare (pentru a se stabili dacă sunt susceptibile de a fi clasate).

Referitor la radierea din Lista Monumentelor Istorice a unor obiective, în cursul anului 2023 au fost declassate o serie de **anexe ale Casei Nicolae Brătescu din Târgoviște**.

În continuare sunt depuse la Ministerul Culturii, la solicitarea proprietarilor, documentațiile de declassare ale monumentelor istorice **Casa Silvia Popescu** din comuna Buciumeni și **Biserica „Sf. Nicolae”** din satul Românești, comuna Potlogi, județul Dâmbovița. Întrucât procedura de clasare/declassare pentru un obiectiv nu trebuie să depășească 12 luni, cel mai probabil pentru aceste obiective cu documentații de declassare depuse în anul 2020 la Ministerul Culturii, va fi reluată procedura dacă proprietarii își mențin solicitarea.

Încă din anul 2020 Lista Monumentelor Istorice trebuia să se reactualizeze însă, din cauza situației pandemice această reactualizare nu s-a realizat, fiind amânată pentru o dată ulterioară. Nici în anul 2023, referitor la o eventuală reactualizare a Listei Monumentelor Istorice, nu am primit nicio informare oficială din partea ministerului de resort.

Având în vedere numeroasele inexactități referitoare la obiectivele care compun Lista Monumentelor Istorice (situație generalizată la nivel național), punctul de vedere al instituției noastre, transmis Ministerului Culturii a fost ca Lista Monumentelor Istorice să nu fie republicată fără întocmirea fișelor de evidență pentru toate obiectivele componente, pentru a fi evitată perpetuarea vreme de încă 5 ani a greșelilor și neclarităților acesteia.

În vederea reactualizării Listei Monumentelor Istorice, Direcția județeană pentru Cultură Dâmbovița, a inițiat discuții cu Consiliul Județean Dâmbovița pentru realizarea unui proiect comun de actualizare/inventariere/intocmire de fișe pentru obiectivele monument istoric din județ.

Alte acțiuni întreprinse în domeniul protejării patrimoniului cultural național (monumente istorice, ansambluri istorice și zona de protecție) au vizat:

- ❖ **modul de amplasare a însemnului distinctiv care atestă regimul de monument istoric al unui bun imobil;**
- ❖ **Receptii de lucrări la obiective avizate de Ministerul Culturii/Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița: Biserica Sf. Nifon – Târgoviște, Centru de zi – Comuna Finta, Biserica Strâmbeanu – comuna Potlogi;**
- ❖ **emiterea acordurilor pentru intervenții asupra monumentelor istorice;**
- ❖ **participare la conferințe și sesiuni naționale și internaționale.**

De asemenea, în cursul anului 2023, Direcția Județeană pentru Cultură Dâmbovița a analizat și evaluat activitatea managerială a conducătorilor instituțiilor de cultură din județul Dâmbovița: **Biblioteca Județeană I.H.Rădulescu, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște și Centrul Județean de Cultură Dâmbovița.**

Prin comparație cu perioada similară anului 2022 se constată o scădere la nivelul eliberării avizelor de specialitate dar o creștere încasărilor contravalorii taxei de avizare precum și o creștere evidentă a documentațiilor privind exercitarea dreptului de preemțiune al statului prin Ministerul Culturii.

În ceea ce privește acțiunilor de inspecție și control, si acestea rămân în continuare la un nivel scăzut, această situație fiind determinată, în principal, de lipsa personalului la nivel de instituție.

Situații deosebite care provoacă disfuncționalități în activitatea instituției:

- ❖ numărul mic de posturi în raport cu patrimoniul cultural (material) pe care Direcția Județeană pentru Cultură îl are în administrare, ceea ce face ca instituția să funcționeze doar cu un singur angajat de specialitate - care are delegate și atribuții de conducere; județul Dâmbovița ocupă locul al IV-lea din țară ca număr de monumente istorice înscrise în LMI 2015, peste 1200, *care trebuie, conform atribuțiilor care revin prin lege Direcțiilor Județene pentru Cultură, să fie inspectate și monitorizate; la acestea se adaugă un număr foarte mare de situri arheologice din Repertoriul Arheologic Național, zonele de protecție ale monumentelor istorice, monumente de for public, a căror situație impune, în egală măsură, gestionarea în mod corespunzător, rezultând necesitatea unei activități intense de teren; așa cum am precizat, județul Dâmbovița ocupă locul al IV-lea din țară ca număr de monumente istorice înscrise în Lista Monumentelor Istorice, având în schema organizatorică doar 6 posturi aprobate (doar trei ocupate din lipsa finanțării), în condițiile în care județe cu mai puțin patrimoniu material de administrat au 7, 8 sau chiar 11 posturi în schema organizatorică; **lipsa personalului este completată de lipsa personalului atestat de Ministerul Culturii în domeniul monumentelor istorice;***
- ❖ Lista Monumentelor Istorice extrem de neclară și vulnerabilă, favorizată de legislația defectuoasă care face imposibilă desfășurarea coerentă a activității la nivelul serviciilor deconcentrate; spre exemplu: atribuirea calității de monument istoric oricărui imobil care face parte dintr-un ansamblu determină situații în care imobilele aflate în construcție, apartamentele din blocurile de locuințe, construcțiile parazitare etc. capătă statut de monument istoric iar intervenții banale asupra acestui tip de imobile - zugrăveli, înlocuire pardoseli, schimbare de mobilier etc. au nevoie de un aviz semnat de Ministrul Culturii; în plus, nici 10% din obiectivele cuprinse în Lista Monumentelor Istorice nu au un studiu care să argumenteze/ateste calitatea de monument istoric a acestor obiective; în cazul siturilor arheologice care se regasesc în LMI, în 99% din cazuri nu există nicio cercetare care să ateste existența materialului arheologic care să justifice calitate de monument istoric, s.a.m.d;
- ❖ lipsa normelor de atestare, abrogarea articolului din Legea 422/2001 privitor la distrugerea monumentelor istorice, imposibilitatea radierii din LMI a monumentelor dispărute etc.;
- ❖ colaborare dificilă cu autoritățile locale care de obicei nu raspund solicitărilor adresate de instituția noastră, fiind nevoiți să revenim de mai multe ori asupra acestora, în ultimă instanță apelând la adrese comune cu Instituția Prefectului sau Consiliul Județean;

Director Executiv,
Radu Alexandru